

S t a n o v i s k o

hlavného kontrolóra obce k návrhu rozpočtu Obce Huncovce

na roky 2013 - 2015

V súlade s § 18f, ods. 1, písm. c) zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a podľa ustanovení §9, ods.1 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov, predkladám týmto, Obecnému zastupiteľstvu v Huncovciach, stanovisko k **návrhu** viacročného rozpočtu obce vrátane programového rozpočtu Obce Huncovce, na roky 2013 – 2015.

Viacročný rozpočet tvorí rozpočet na príslušný rozpočtový rok, rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku a rozpočet na ďalší nasledujúci rok po roku nasledujúcom po príslušnom rozpočtovom roku.

Cieľom programového rozpočtovania v územnej samospráve je zlepšenie rozhodovacieho procesu, presné definovanie účelu vynakladania verejných zdrojov a očakávaných výsledkov, ako aj zvýšenie zodpovednosti správcov verejných prostriedkov za ich rozdelenie, pri posúdení efektívnosti a účinnosti vynakladania verejných zdrojov.

Programový rozpočet je zostavený v programovej štruktúre, výdavky rozpočtu sú zaradené do 13 programov a v rámci programov do 56 podprogramov. Prvky ani projekty programového rozpočtu nie sú v programovej štruktúre navrhnuté. Štruktúra programového rozpočtu na úrovni programov a podprogramov však dostatočne pokrýva všetky činnosti obce.

Príslušné programy a podprogramy obsahujú zámery, ciele a merateľné ukazovatele. Účely vynakladania verejných zdrojov aj merateľné ukazovatele sú navrhnuté vhodne. Programové členenie je doplnené existujúcou platnou rozpočtovou klasifikáciou a o bližšie vysvetlenie charakteru výdavkov jednotlivých programov, resp. podprogramov.

Rozpočtový proces územnej samosprávy je regulovaný ustanoveniami zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákona 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, zákona 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmu územnej samospráve, nariadenia vlády SR č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmu územnej samospráve, zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení, všetko v znení neskorších predpisov.

Predložený návrh rozpočtu zabezpečuje, v rámci ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie, rovnorodé triedenie príjmov a výdavkov, vrátane ich vecného vymedzenia a vrátane finančných operácií s finančnými aktívami. Rozpočtová klasifikácia, v zmysle § 4 ods. 4 zákona NR SR č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, bola dodržaná.

Príjmy obce sú spracované podľa ekonomickej klasifikácie, do rozpočtu určeného na schvaľovanie obecným zastupiteľstvom odporúčam doplniť pripravenú podrobnejšiu špecifikáciu v rozdelení na bežné príjmy, kapitálové príjmy a príjmové finančné operácie, s

členením až do úrovne položiek, resp. podpoložiek ekonomickej klasifikácie a taktiež vlastné príjmy rozpočtových organizácií rozdelené na materskú školu a základnú školu so zapracovaním do celkových príjmov obce vrátane rozpočtových organizácií.

Bežné výdavky, kapitálové výdavky a výdavky z finančných operácií sú v rámci sumárneho prehľadu programového rozpočtu rozlíšené podľa príslušného programu a podprogramu. Výdavky sú však spracované aj podľa funkčnej a ekonomickej klasifikácie. Výdavky rozpočtových organizácií budú po schválení rozpočtu následne rozpísané v samostatných rozpočtoch rozpočtových organizácií. V rozpočte nie sú uvažované žiadne výdavkové finančné operácie. Výdavkové finančné operácie nevstupujú do schodku rozpočtu obce.

Okrem rozpočtu na roky 2013-2015 obsahuje návrh rozpočtu aj skutočné čerpanie za roky 2010 a 2011, rozpočet roku 2012 a očakávanú skutočnosť roku 2012. Návrh rozpočtu tak plne spĺňa formálne náležitosti uvedené v čl. 9 ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti.

Základom pre spracovanie rozpočtu ako takého bolo zadefinovanie východísk a možností rozpočtu – príjmov na príslušný rozpočtový rok, ako aj východísk na nasledujúce dva po sebe idúce roky. Rozpočet bolo možné v príjmovej časti pripraviť len na základe dostupných informácií, nakoľko v čase zverejnenia rozpočtu nebola ešte schválená pripravovaná novela nariadenia vlády SR č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmu územnej samosprávy. V oblasti výdavkov sa prevzalo usporiadanie priorít podľa minulých rokov.

Konštatujem, že predložený návrh rozpočtu bol spracovaný na základe ustanovení zákonov o rozpočtových pravidlách.

Základné makroekonomické ukazovatele ekonomiky síce v čase tvorby návrhu rozpočtu naznačujú možnosť hospodárskeho rastu slovenskej ekonomiky, avšak s potenciálnymi rizikami, z titulu pokračujúcej ekonomickej krízy a tým nepriaznivého dopadu aj na územnú samosprávu a jej obyvateľov. Z dôvodu vysokej miery verejného dlhu (nielen slovenského, aj iných krajín Európskej únie a iných vyspelých krajín sveta) sa predpokladá nutnosť väčšieho šetrenia, čím sa tlmia možnosti hospodárskeho rastu. Mierne pozitívne sa na vývoji príjmu z dane z príjmov fyzických osôb prejavia legislatívne zmeny (vyššie zdanenie vysoko nadpriemerne zarábajúcich, zdanenie výsluhových dôchodkov, obmedzenie paušálnych výdavkov podnikateľov, mimoriadne zdanenie platov ústavných činiteľov a pod.), na druhej strane existujú vysoké riziká udržania zamestnateľnosti na súčasnej úrovni. Ministerstvo financií síce predpokladá, že príjem obcí z tejto dane vzrastie, no tento predpoklad je potrebné vnímať ako veľmi optimistický.

Návrh rozpočtu obce bol zostavený na základe predpokladov rozpočtu verejnej správy na roky 2013 – 2015 určujúcich rast hospodárstva, zohľadňujúcich vývoj zamestnanosti, rast nominálnych miezd a rast inflácie a vzhľadom na plánované legislatívne zmeny, ktoré vstúpia do platnosti 1.1. 2013. Keďže mnohé z predpokladov obsahujú riziká, predpoklad Ministerstva financií je znížený tak, aby tieto riziká z veľkej časti vykryl.

Financovanie školských zariadení v rámci originálnych kompetencií je síce problémové, avšak oproti roku 2012 došlo k pozitívnemu posunu. Najväčším problémom ostáva napriek prijatým úsporným opatreniam materská škola. Prostredníctvom podielu na

dani z príjmov fyzických osôb plánuje obec získať pre materskú školu sumu 107 164 eur na bežné výdavky a 5 888 eur na kapitálové výdavky. Ak aj pripočítame vlastné príjmy vo výške 6 800 €, stále nám chýba do požadovanej sumy výdavkov (164 100 €) suma 44 248 eur, a to pri absencii kapitálových výdavkov. Ideálnym riešením tohto problému by bolo zvýšenie počtu zapísaných detí v materskej škole. Táto snaha má však mnoho obmedzujúcich faktorov. Ak by sa počet detí zvýšil o ťažko prispôsobivé deti z osady, mohlo by to spôsobiť odliv ostatných detí do „mestských“ materských škôl, nakoľko na starostlivosť zamestnancov o ťažko prispôsobivé deti by boli vyššie nároky a tým by ostalo zamestnancom menej času na ostatné deti. Prilákať deti z Kežmarku, prípadne z niektorých obcí (možno okrem blízkej Veľkej Lomnice) je ťažko realizovateľné v praxi. Najvážnejšou úlohou je preto podchytiť všetky deti bývajúce v Huncovciach, ktoré sa vedia začleniť do spoločenského prostredia. Ak sa tento cieľ nepodari realizovať, ostávajú len nepopulárne opatrenia – zníženie miezd alebo zníženie počtu zamestnancov. Zníženie miezd by však vzhľadom na súčasnú situáciu (celoslovenský štrajk) nebolo realizovateľné. Z dôvodu zmeny legislatívy sa však zlepšilo financovanie školského klubu detí, ktoré pri zriadení jednej triedy už nie je finančnou záťažou. Pre školské stredisko záujmovej činnosti budú od 1.1. 2013 platiť úplne nové finančné pravidlá – finančné prostriedky na záujmovú činnosť detí získa obec na všetky deti vo veku od 5 do 15 rokov, ktoré sú občanmi obce (na základe údajov Štatistického úradu SR). Nebude pritom záležať na tom, či dieťa navštevuje školské stredisko záujmovej činnosti. Rizikom však môže byť skutočnosť, že niektoré deti navštevujú záujmový útvar v inej obci, po tejto legislatívnej zmene však bez spolufinancovania našej obce budú musieť takýto záujmový útvar opustiť. Pozitívnu legislatívnu zmenou je nápočet podielu na dani z príjmov fyzických osôb na financovanie kapitálových výdavkov pre základnú školu. Reálne však je potrebné tieto finančné prostriedky použiť na udržanie prevádzky materskej školy. Financovanie Súkromného centra špeciálneho pedagogického poradenstva je plánované podľa zákonných pravidiel. Celkovo je v oblasti originálnych kompetencií školstva pozitívne to, že obec nemusí na školstvo doplácať z iných zdrojov.

Pri financovaní základnej školy v rámci preneseného výkonu štátnej správy (zabezpečenie vzdelávacieho procesu) je v rozpočte zahrnuté aj využitie vlastných príjmov základnej školy.

Rozpočet nepredpokladá výraznejšie výkyvy v počtoch žiakov, resp. detí v rokoch 2013 a 2014.

B e ť n ý rozpočet obce pre rok 2013 je v predložennom návrhu koncipovaný ako prebytkový. Nasledujúce dva rozpočtové roky sú taktiež uvažované ako prebytkové.

K a p i t á l o v ý rozpočet, v súlade s možnosťami príjmov a potrebami realizácií, sa predpokladá v roku 2013 ako schodkový, so zapojením prebytku bežného rozpočtu. Rozpočtové roky 2014 a 2015 sú taktiež plánované ako schodkové, s uvažovaným krytím cez prebytok bežného rozpočtu.

Rozpočet f i n a n č n ý c h operácií neuvažuje v roku 2013, ale ani v rokoch 2014 a 2015 so žiadnymi finančnými operáciami.

Finančné prostriedky určené fiškálnou decentralizáciou a ďalšie uvažované daňové a nedaňové príjmy a finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu budú používané na zabezpečenie základných samosprávnych kompetencií v oblasti výkonu samosprávy podľa

zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, ako aj na úhradu ďalších nutných potrieb obce vo výdavkovej oblasti.

Rozborom jednotlivých rozpočtovaných položiek v príjmovej oblasti rozpočtu je možné skonštatovať, že celkové rozpočtované príjmy v roku 2013, ale aj v rokoch 2014-2015 sú stabilizované.

Podiel očakávaných vlastných (daňových aj nedaňových) bežných príjmov voči celkovým bežným príjmom príslušného roka predpokladá vyvážený stav – 51,90% v roku 2013, 52,32 % v roku 2014, 52,49% v roku 2015. Rozsah plánovaných kapitálových príjmov je v roku 2013 zanedbateľný - tvorí len 0,07% z celkových príjmov, podobne je tomu aj v rokoch 2014 a 2015, kde je tento pomer len 0,03%.

Sadzby za príjmy z daní z nehnuteľnosti a z miestnych poplatkov za komunálne odpady a drobné stavebné odpady neboli zvyšované, v plánovaných rozpočtových rokoch sú uvažované na úrovni roka. Aj napriek nepriaznivej ekonomickej situácie upozorňujem na potrebu bezproblémového zabezpečovania plánovaných daňových príjmov (príjmov z daní z nehnuteľnosti, príjmov z miestnych poplatkov za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, ...), čo závisí od finančnej disciplíny a solventnosti platiteľov - občanov, podnikateľov a právnických osôb.

Podiel nedaňových príjmov v rokoch 2013 - 2015 je taktiež stabilizovaný a výrazne sa neodlišuje ani od očakávanej skutočnosti roka 2012.

V predloženom návrhu rozpočtu cudzie bežné príjmy (zo štátneho rozpočtu) sú plánované pre rok 2013 v objeme 701 860 €, čo voči očakávanej skutočnosti roka 2012 predstavuje ich pokles o 9,66 %, pokles je však spôsobený hlavne nerozpočtovaním niektorých účelových dotácií. Oproti pôvodnému rozpočtu roka 2012 je plánovaný nárast o 12,87%. V nasledujúcich dvoch rozpočtových rokoch 2014 a 2015 sa v tejto položke predpokladá približne vyrovnaný vývoj. Väčšina týchto príjmov (92,35%) je určená pre základnú a materskú školu. Osobitné dotácie na neštátne školské zariadenie Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva v návrhu rozpočtu nie sú, úhrada činnosti tohto zariadenia je zabezpečená v súlade so zákonnými predpismi, z podielu z výnosu dane z príjmu fyzických osôb.

Programový rozpočet, v rámci svojich možností, pokrýva len nevyhnutné bežné výdavky na zabezpečenie činnosti miestnej samosprávy vo všetkých jej oblastiach, najmä na výkon samosprávnych pôsobností obce, výdavky na činnosti súvisiace s riadnym hospodárením s majetkom obce - na správu, údržbu, udržanie a rozvoj majetku obce, na zabezpečenie výstavby, údržby a správy miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, cintorína, kultúrnych, športových a iných zariadení,... Takmer všetky potreby boli zredukované na nevyhnutnú mieru.

Z celkových výdavkov je v roku 2013 určených na zabezpečenie originálnych a prenesených kompetencií obce za oblasť školstva 70,41%, v roku 2014 77,98 % a v roku 2015 74,61%. Z týchto údajov je evidentné, že výdavky na školstvo tvoria veľmi výraznú časť obecného rozpočtu.

V rozpočte sú plánované účelové dotácie pre športové kluby vo výške 2 200 €, plánované sú však aj finančné prostriedky pre kultúrne a športové podujatia organizované

priamo obcou (kultúrne podujatia 697 €, športové podujatia 3 200 €). V rokoch 2014 a 2015 je plánovaný mierny nárast týchto výdavkov. Oblasť poskytovania dotácií, v zmysle § 7 ods. 4 a 6 zákona 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších právnych predpisov rieši aj všeobecne záväzné nariadenie Obce Huncovce č. 3/2011. **Upozorňujem**, že použitie dotovaných finančných prostriedkov je možné len na základe jednoznačného písomného vymedzenia účelu poskytnutia dotácie, konkrétnu akciu. Na ich poskytnutie obec nemôže použiť finančné prostriedky získané návratnými zdrojmi financovania alebo iným spôsobom, ktorým by sa zvýšil celkový dlh obce. Dotácie sa poskytujú na základe žiadosti a dokladov preukazujúcich splnenie podmienok na poskytnutie dotácie, ustanovených daným zákonom alebo osobitným predpisom.

V rozpočtovom roku 2013 ani v ďalších rokoch (2014-2015) nie je plánované prijatie žiadneho úveru. Obec nebude k 1.1. 2013 evidovať žiadnu úverovú záťažnosť ani ručiteľské záväzky.

V náväznosti na uvádzané skutočnosti **konštatujem** súlad úverovej záťažnosti obce s platnými zákonmi o rozpočtových pravidlách, neporušenie podmienok prijatia návratných zdrojov financovania obcou k 1.1.2013 a neporušenie podmienok prijatia návratných zdrojov financovania obcou v plánovanom rozpočtovom období rokov 2013 – 2015, nielen z titulu priaznivej počiatkovej základne, ale aj vzhľadom na neuvažované prijatie ďalších komerčných úverov.

Keďže obec neeviduje žiadnu úverovú záťažnosť, neplánuje ani žiadne splátky investičných úverov v celom plánovanom období rokov 2013-2015.

Aj v tomto prípade, suma ročných splátok návratných zdrojov financovania **je plne v súlade** s pravidlami používania návratných zdrojov financovania a platných zákonov o rozpočtových pravidlách.

Na základe priebežne posudzovanej a hodnotenej celkovej výšky skutočných záväzkov vznikajúcich počas roka 2012 **konštatujem**, že ich vývoj nezakladá vznik skutočnosti pre zavedenie ozdravného režimu a nútenej správy v hodnotených rozpočtovaných rokoch (§ 19 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy).

Návrh viacročného rozpočtu Obce Huncovce na roky 2013 - 2015, v súlade s ustanoveniami § 9, ods. 3 zákona č. 369/90 Zb. o obecnom zriadení v znení zmien a doplnkov, bol zverejnený obvyklým spôsobom, aby sa mohli k nemu občania obce vyjadriť.

V náväznosti na uvádzané skutočnosti a odporúčania s prihliadnutím na pripomienky a námety dané v tomto stanovisku a pripomienky poslancov obecného zastupiteľstva, ktoré zásadným spôsobom neovplyvnia navrhnutý rozpočet

odporúčam

Obecnému zastupiteľstvu v Huncovciach

predložený návrh rozpočtu Obce Huncovce vrátane programového rozpočtu na rok 2013 schváliť a návrh rozpočtu na roky 2014 – 2015 zobrať na vedomie.

Ing. Miroslav Karpíš
hlavný kontrolór obce

Huncovce 3.12. 2012